

Margaretakirken i Maridalen

Ruinen før bygningene tett ved ble revet.

Foto: Gerhard Fischer©Riksantikvaren

Oversikt mot sørvest.

Foto: Sissel Ramstad©Riksantikvaren

Sørportalen.

Foto: Sissel Ramstad©Riksantikvaren

Flere har tegnet kirkeruinen.

Foto: Riksantikvaren

Ved nordenden av Maridalsvannet nord for Oslo, ligger ruinen av en kirke viet til St. Margareta. Den ligger på gården Kirkebys grunn i en sørvendt gressbakke med utsikt over Maridalsvannet. I gamle dager ble ruinen ansett som hellig, og det ble tent lys i ruinen på kirkelige høytidsdager. I dag brukes den til friluftsgudstjenester og bryllup. Den er også bakgrunn for et historisk spill hver sommer, "Maridalsspillet", og besøkes mye av skoleklasser og turister.

Historikk

Margaretakirken i Maridalen lå i Aker sogn, men tilhørte Mariakirken i Oslo. Den ble bygget en gang på midten av 1200-tallet, men omtales første gang i jordeboken til biskop Eystein fra år 1400. Biskopen beordrer der at prestegården skal gjenoppbygges. Dette kan forklares med at Maridalen var svært hardt rammet av Svartedauden, og at folketallet i en lang periode kan ha vært for lite til å vedlikeholde både kirke og prestegård. En spesiell grunn til å vedlikeholde kirken kan ha vært at den var første stoppested på pilegrimsveien fra Oslo til Nidaros. Den siste gudstjenesten ble holdt 3. pinsedag 1643.

At en kirke ble viet til St. Margareta er ikke helt vanlig i Norge, og det er spesielt at helgenen har fått gi navn til hele dalen. Dyrkingen av St. Margareta av Antiochia kom i høymiddelalderen og ble vanlig i seinmiddelalderen da hun var av de fjorten "nødhjelperne" i den katolske kirken. Margareta var fremfor alt barselkvinnens skytshelgen og man feiret henne med å tenne lys.

Beskrivelse og tidligere undersøkelser

Kirken har vært av vanlig sognekirketype, bygget i naturstein, og med tegl i tidlig spissbuestil omkring sørportalen og i korbuen. Den hadde et skip som var drøye 16 meter langt og 10,7 meter bredt. Koret var kvadratisk, 6,5 x 6,5 meter. Kirken hadde vestportal og en portal midt på sørveggen. På sørveggen finnes også et bevart vindu. Vestre delen av skipet er bevart i opp til 4 meters høyde, men koret og resten av skipet er delvis rekonstruerte.

Den første oppmåling av ruinen ble gjort i 1823. År 1900 ble det foretatt omfattende konserveringsarbeider, fordi ruinen holdt på å falle sammen. I 1933-34 ble det foretatt undersøkelser og konservering under ledelse av Gerhard Fischer.

Den siste konserveringen av murene med sementholdig mørtel og skifer lagt opp på noen av murkronene ble gjort i 1983. Ruinen har blitt tegnet av både J. C. Dahl og Edvard Munch.

Skjøtselsplan og konservering

Det ble foretatt en tilstandsvurdering av ruinen i 2006. Rapporten fra NIKU konkluderer med at ruinen er i relativt god stand, og at den bare trenger normalt vedlikehold av murverk og toppdekke. Kontinuerlig vegetasjonsfjerning på og inntil murene er nødvendig, og gresset rundt ruinen må klippes jevnlig. Dessuten bør trapper og benker vedlikeholdes og et informativt skilt settes opp i tilknytning til ruinen.